

předpoklad, že léčba bude trvat jen po omezenou dobu (např. při antibiotické léčbě), laktaci nezastavujeme, ale snažíme se matku přesvědčit, aby mléko odstříkávala a po ukončení léčby v kojení dále pokračovala. V jiných případech (např. drogově závislá matka, chronická medicína) je nutné laktaci zastavit a převést dítě na umělou stravu.

Při lokální léčbě do mateřského mléka přechází jen stopové množství léku, které v žádném případě nemůže kojence ohrozit (19, 20, 24, 25).

Rady těhotným při léčbě „banálních“ infekcí a stavů v průběhu těhotenství

Poměrně časté jsou dotazy těhotných žen nebo jejich rodinných příslušníků na bezpečnost užívání volně prodejných léčebných prostředků v průběhu těhotenství při tzv. „banálních“ nemocech, kdy se těhotné ženy zdráhají vyhledat lékaře, protože to považují za zbytečné. Ambulantní gynekologové a farmaceuti jsou nejčastěji dotazovanými odborníky a měli by se tedy dostatečně orientovat, jaké volně prodejné léky jsou na trhu, a které z nich jsou pro těhotnou bezpečné a kterým je třeba se vyhnout.

Nachlazení, virózy horních cest dýchacích (HCD)

Horečka > 38 °C ohrožuje plod, doporučíme klid na lůžku, teplé nápoje, čaj.

Paracetamol je lékem první volby do dávky 1500 mg/den, lékem druhé volby je **kyselina acetylsalicylová**. Od druhého trimestru je možné podávat **Ibuprofen**.

Nedoporučuje se užívat kombinované léčebné přípravky typu **Paralen Plus, Modafen, Coldrex, Colder Grip apod.** Při zhoršení zdravotního stavu nebo trvání obtíží déle jak 5 dnů zdůrazníme ženě, že je nutné vyhledat lékaře.

Dráždivý kašel

Kašel způsobuje únavu, narušení spánku, vyvolává dávivý reflex, namožení břišních a mezižeberních svalů, u rizikových těhotenství může vést i ke zhoršení vaginálního nálezu.

Těhotné lze doporučit:

- **Dextromethorfan** (Humex, Robitussin) vhodný v 1. a 2. trimestru
- **Butiramát** (Tussin, Sinecod) 2.–3. trimestr

■ Homeopatika (Stodal)

Produktivní kašel

Těhotné lze doporučit:

- **Inhalace Vincentky**
- **Acetylcystein** (ACC long)
- **Ambroxol** (Ambrobene, Mucosolvan)

Rýma

Těhotné lze doporučit:

- **Vincentka spray**
- **Silice** (Pinosol)
- **Přípravky z mořské vody** (Sterimar)
- **Dekongescenční nosní kapky**
 - oxymetazolin (Nasivin, Oxamet)
 - xylometazolin (Olynth, Otrivin) – potenciální riziko zvýšení TK
 - **Nelze doporučit přípravky s pseudoefedrinem!**

Bolest v krku

Těhotné lze doporučit:

- **Pastilky s obsahem antiseptika tridekanaminu nebo chlorhexidinu** (Septisal, Septofort)
- **Salinické kloktadlo s obsahem 4 solí**
- **Heřmáněk, med**
- **Fosafungin**
- **Pastilky s obsahem lokálního anestetika** (Orafen, Strepsill) užívat jen krátkodobě

Nedoporučuje se užívat kloktadla s obsahem jodu, formaldehydu nebo šalvěje.

Nauzea, zvracení

Těhotné lze doporučit:

- **Dietní opatření**
- **Studená coca-cola po lžičkách**
- **Thiethylperazin** (Torecan čípky, tabl.)

Průjem

- **Dietní opatření:** suchý rohlík, brambory, rýže, strouhané jablko, dostatečný příjem tekutin – zabránit dehydrataci
- **Carbo adsorbens**
- **Diasmektit** (Smekta) forma hydratovaného křemičitanu hořečnatu hlinitého. Snižují osmotický tlak intraluminálně, schopné vázat různé látky, toxiny a léky

- **Naopak není doporučeno užívat Kloroxin** (Endiaron), **Ftalylsulfatiazol**, **Nifuroxazid** (Ercefuryl)

- **Vždy je nutné vyloučit infekční původ průjmu!!!** Trvají-li obtíže více jak 2 dny, je nutná návštěva lékaře

Močové obtíže

Záněty vývodných cest močových patří mezi nejčastější obtíže v těhotenství. Záněty vývodných cest močových jsou spojeny, mimo jiné, se zvýšeným rizikem předčasného porodu. Léčit antibiotiky je třeba i tzv. asymptomatickou bakteriurii (**bakteriurie 10⁵**). Z volně dostupných léčebných prostředků je možné pro zmírnění dysurických obtíží doporučit **urologický čaj a preparáty na bázi brusinek (Urosept)** (1).

Léčivé byliny v těhotenství

Z bylin je v těhotenství možno doporučit zcela bezpečné – **jitrocel, kontryhel, borůvkové listy, borůvky, brusinky**. Jen omezeně by se měly užívat extrakty nebo čaje z **meduňky, máty či zázvoru**. Těhotná by se měla vyhnout užívání odvarů z **fenyklu, celeru, petržele, šalvěje, skořice, tymiánu, majoránky a aloe vera**. Dále by se měla vyhnout užívání odvarů z **prvosenky, sedmikrásky, divizny, lékořice, eukalyptu, blínu, břízy a hřebíčku**. Řada z uvedených bylin má diuretické účinky, jiné výrazně tlumivé účinky či přímo toxické účinky. Některé obsahují aromatické silice, které mohou vyvolat nauzeu a zvracení (21).

Praktická doporučení

Údaje výrobců léků

Po thalidomidové aféře, kdy bylo postiženo víc jak 10 000 novorozenců poruchami vývoje končetin se výrobci léků chrání proti případným soudním sporům. Prakticky nenaleznete příbalový leták, kde by byl lék vysloveně doporučen k podávání v případě obtíží v průběhu gravidity. Informace jsou většinou velmi obecné a neaktualizované. Opakovaně se stává, že je v letáku lék deklarován jako striktně kontraindikovaný v průběhu těhotenství, ale kontraindikace je ve skutečnosti relativní. V případech, že je více jak vhodné takový lék podat se lékař vystavuje riziku forenzních důsledků, objeví-li se postižení plodu, které s podaným lékem zjevně nemá souvislost. Je však třeba konstatovat, že se úroveň příbalových letáků u nových léků výrazně zlepšuje.